

OSZUKANY (53) *part praet pass pf*

oszukany (38), **oszukan** (15).

o jasne; a w formach niezłożonych pochylone, w formach złożonych jasne.

sg m N oszukån (15), oszukany (9); ~ (attrib) oszukany (2); ~ (praed) oszukån (15), oszukany (3) SkarŻyw, OrzJan, PaxLiz. ◊ A oszukan(e)go (2). ◊ I oszukanym (1). ◊ f N oszukanå (3). ◊ n N oszukan(e) (1). ◊ pl N m pers oszukani (20). subst oszukan(e) (2).

Składnia dopełnienia sprawcy: oszukan(y) od kogo (12), przez kogo (3); przez kogo WujNT, od kogo: przez kogo SarnStat (1:2).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. oszukać.

Który został świadomie wprowadzony w błąd, a przez to narażony na stratę moralną lub materialną; z którego zakpiono; zwiedziony; circumventus Mącz, JanStat; circumscriptus, proditus Mącz; praeventus PolAnt; elusus, illusus, ludificatus Calep (53) : á ná onym fyę łóžu położyła [żona Mewijusowa]/ gdzie Pánná być miáá. Sempronius ofzukány z niewiadomości z żoną Mewiułową łpał/ mniemáiąc áby z Pánną. GroicPorz 11v; Leop VVv; BielKron 371; KwiatKsiąż H4v; Mącz 92d, 138b, 374d; GórnDworz Ee3v; Tedy Herod widząc iżę był ofzukan od onych Mędrzczow/ rozgniewał się bárzo RejPos 25v; BudBib Iudith 9/2, Eccli 29/10; [Adam] niż przestąpił Boże zákazanie/ k woli żenie fyey/ która go zmamiá/ będąc sámá od łzátáná ofzukána/ z Bogiem łobie bęspiecznie rozmáwiał CzechRozm 88v; SkarJedn 398; wolę być ofzukány/ niżli o kim złe trzymáć/ poki się złość iego niepokáže. SkarŻyw 335; Przysięgę chocia ofzukáni trzymáli. SkarŻyw 503 marg; StryjKron 406; CzechEp 204; Calep 357b, 505a; GórnTroas 57; żaden óstrożny nie był ofzukány OrzJan 28; ábyfmy ofzukáni nie byli od łzátáná [ut non circumveniamur a Satana]: ábowiem nie są nam tájne myśli iego. WujNT 2.Cor 2/11; zówfze niewiáfty rychley y fnádniey przez haeretyki bywáią ofzukáne WujNT 740, 823; KlonKr C4; CzahTr L; PaxLiz D3.

oszukan(y) przez co [= czym] (3): przes zdradę od Rufij ofzukany y porazon z zalu vmarl PaprUp B2v; iż częstokroć przydawa się/ iż poddáni nászy bywáią ofzukáni [saepe contingit circumveniri subditos nostros JanPrzyw 46] przez Zapify dóbr vczynioné na zdrádzie SarnStat 945 [idem] 760.

oszukan(y) czym (9): áby łobie Swiádki zgotował/ á pilnie fyę wyłtrzeżał/ żeby od nich zdrádlivą obietnicą niebył ofzukany. GroicPorz f2; UstPraw B3; Similitudine veri capi, Podobieńftwem prawdy być włowión/ ofzukany. Mącz 393d, 482c; KuczbKat 250, 415; StryjKron 632; Ludificatus – Połmiechem ofzukani. Calep 616b; SarnStat 184.

oszukany na czym (1): Aurea aerei permutare. Na frimarku ofzukánym być. Mącz 21c.

oszukan(y) w czym (12): Woiewodowie/ Stároftowie/ Kaftellani máią łtáwić y dogłędáć káżdego roku/ iákoby w rzecách [!] przedawáiączych nikt nie był ofzukany w mierze UstPraw F3, B3; [bracia] ieden ná drugiego walczył/ mniemáiąc się w dziale być ofzukánego BielKron 364v; Circumveniri iudicio, W niefpławiedliwym łádzie być ofzukany. Mącz 482c; áby ci/ ktorzi gárdłá swoie ná káżdy czás dla oyczyzny pokłádáią/ w zapłácie zmowionej niebyli ofzukáni [pacta mercede ne fraudulentur]. ModrzBaz 118v, 135; Młodź wálzá (nie włpominam opiek w ktorzych wielcze bywa ofzukána dla złęgo około tego práwá y porzákdu) złę [!] bárzo má wychowánie GórnRozm L3; Phil S2; SarnStat 40, 270, 286; Lecz bárzo w fywch rozumiech byli ofzukáni WitosłLut A6.

Wyrażenie: »znamienicie a chytrze oszukan« (1): Ale on gdy obaczył iż ieft známienicie á chytrze od mężá onego ofzukan [*Cognoscens autem alius quod generose a viro astutia praeventus esset*]/ [...] rofkazał im áby mu wydáli mężá one^{go}. *BudBib 2.Mach 14/31.*

Szereg: »zawiedziony i oszukany« (1): iż ich [*posłańców bożych*] słucháiąc famego Chryśtuła słuchamy/ y przetośz záwiedzeni y ofzukáni być nigdy nie możem. *SkarJedn 45.*

Synonimy: okłaman, omylon, zawiedziony, zwiedziony.

Cf **OSZUKAĆ**